

Měšova stéla: Překlad a analýza epigrafického nálezu

Michaela Klimešová

Vedoucí práce: Doc. ThDr. Martin Prudký

Studijní program: Teologie

Studijní obor: Evangelická teologie

Představení: Práce odevzdaná 20. dubna 2009 na ETF UK se zabývá tematikou Měšovy stély, tedy jedním z nejvýznamnějších starověkých epigrafických nálezů z oblasti Syropalestiny. Autorka si klade za cíl zpracovat a vyložit text stély vzhledem k mnoha interpretačním aspektům /literární analýza, rozbor postav, povaha epigrafického nálezu, vztah k Izraeli a zde zvl. k dynastii Omríovců, nábožensko-kultická analýza ad./. Důraz je kladen především na překlad a rozbor struktury textu. Práce má 88 stran, její součástí je i přehledná bibliografie a dvě přílohy /přepis moábského textu a reprodukce stély podle K. Jaroše/.

Rozvedení: Autorka v úvodu informuje o základních datech souvisejících s objevem stély /místo, čas, způsob nalezení včetně politických tenzí, jež jej provázely/. Součástí této pasáže je i otázka, zda text není falzifikátem, jak se také v posledních letech v odborných kruzích někdy usuzuje.¹ Klimešová zde dává, po mém soudu správně, hlas ve prospěch originality nálezu. Obsáhlá část práce je věnována překladu a analýze textu. Ten je nejprve přepsán do kvadrátního písma včetně upozornění na odlišnosti možných čtení v poznámkách pod čarou /výchozím je pro autorku text J. Gibsona s přihlédnutím k Donnerovi, Röllingovi a Smelikovi/ a dále pak rozdělen na pět základních, dále strukturovaných tematických částí /zde podle Smelika/. Na s. 25-27 autorka text dělí po větách s cílem dosáhnout větší srozumitelnosti oproti originálu, který dělí slova na koncích řádků, čímž ztěžuje plynulejší čtení. Na s. 28-32 je pak text přeložen do češtiny opět po větách a je opatřen řadou důležitých vykladačských poznámek. V části nazvané *Literární analýza textu* se Klimešová soustřeďuje na postupný výklad stély a na logiku průběhu toho, *co* a *jak* je zde líčeno. Velmi pěkně je podtržen například předěl mezi druhou a třetí částí včetně ilustrativního diagramu /viz s. 36/. Zatímco druhá část se zabývá izraelským nebezpečím a následnými Měšovými vojenskými úspěchy, třetí část líčí královy budovatelské počiny /svatyně v Karchó, silnice do Arnónu, vybudování Beseru ad./. Rozpoznání předělu se pak ukazuje jako důležité ve chvíli, kdy dojde na určení žánru nápisu. Autorka souhlasí s nuancovaným výměrem žánru stély jako nápisu, která není

¹ Srov. např. THOMPSON, Th. L., *Mesha and Questions of Historicity*, SJOT 2 (2007) 241-260.

jen oslavou Měšova vítězství, ale také pamětním nápisem, popř. nápisem budovatelským. Vědomí složitější struktury textu se jako důležité a blahodárné ukazují také v okamžiku, kdy autorka přemýšlí o možné dataci epigrafického nálezu. Klimešová si uvědomuje, že nález není dílem následujícím ihned po jedné konkrétní události, nýbrž že je reflexí nad delším časovým úsekem a i proto je přesné datování poměrně obtížné /srov. s. 78/. Podobně chvályhodný je kritický odstup od přímého provázání textu stély s událostmi líčenými v 2 Kr 3 vyjádřený autorčinými slovy, že „každý z textů... popisuje jiný příběh a mluví a jiném období Měšova panování“ /s. 76/. Rovněž pozoruhodná je část práce nazvaná *Místopisné názvy* /s. 56-74/, kde se autorka postupně pečlivě prochází jednotlivá místa zmiňovaná na stéle /Jahas, Atarót, Chóranajim ad./ a jedno biblické místo z 2 Kr 3 související s válečným tažením Izraele do Móabu /Kírcharešet/. Výsledek práce nad touto částí Klimešová střizlivě zmiňuje v samotném závěru v konstatování, že se „ukázalo, že není jednoduché pustit se do porovnání starověkých názvů s názvy novodobými“ /s. 82/.

Silné stránky: Práce je přehledná, čtivá a jasně strukturovaná. Předkládaná tvrzení jsou přesvědčivě argumentačně zdůvodněna a předsevzatý cíl práce dodržen. Pozoruhodná je důkladná práce s hebrejským textem. Autorka se pustila odvážně do velmi složité problematiky, která i dnes, po sto čtyřiceti letech, představuje jeden z klíčových tématických okruhů týkajících se úsvitu dějin Izraele 9. století př. Kr.

Slabé stránky: Do textu se vloudily některé nepřesnosti povahy jazykové /např. s. 44: „Podle mého názoru je to lepší varianta než např. prořeřal průřez či vykopal výkop, které by měly, také podobný význam“; co určuje podobu slovesa měly/i....?, na s. 65 natřikrát vypadlo t v Kaṭrabba/, stylistické /např. s. 40: „Kultury z dob biblických časů přenášely své ochránce v průvodech na podstavcích, když zavítali do nějaké země, mezi cizí lid.“ Podnětem jsou kultury, ochránci nebo podstavce?/, citační /odkazy poměrně volné, necituje se přímo, tj. uvozovkami či referencí typu viz, např., srov. nebo chybí zcela; tak např. na s. 69 dole/. Za problematické je třeba též považovat psaní hebrejských nomin bez koncových konzontant /tak např. s. 31 מלכ místo מלך s. 38 בן místo בן nebo s. 42 ואלכ místo ואלך/. To samé platí i pro celý přepis hebrejského znění stély v podání Gibsona, který autorka používá /viz s. 25-27 a srov. Gibson 74-75/.

Práci považuji, i přes uvedené nedostatky, za nadprůměrnou, celkově zdařilou, a proto ji navrhuji hodnotit mezi stupni **B** a **C**.